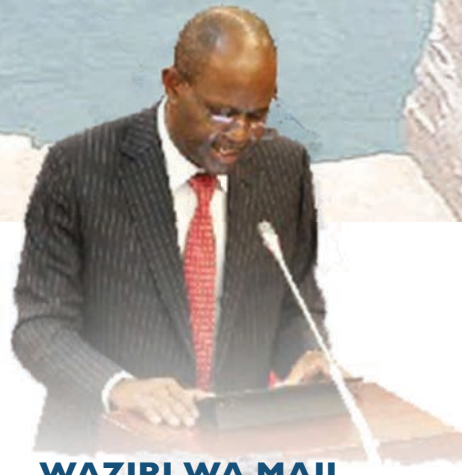

WIZARA YA MAJI

WAZIRI WA MAJI
Mhe. Prof. Makame Mbarawa (Mb)

NAIBU WAZIRI
Mhe. Jumaa Aweso (Mb)

KATIBU MKUU
Pro. Kitila Mkumbo

NAIBU KATIBU MKUU
Mhandisi Emmanuel N.M. Kalobelo

HOTUBA YA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA MAJI KWA MWAKA 2019/20

Muhtasari wa Hotuba ya Waziri wa Maji, Mheshimiwa Profesa Makame Mbarawa (Mb), wakati akiwasilisha Bungeni makadirio ya Mapato na Matumizi ya fedha ya Wizara ya Maji kwa Mwaka 2019/2020

Tarehe 2 Mei, 2019 Waziri wa Maji, Mhe. Profesa Makame Mbarawa (Mb), aliwasilisha bajeti ya Wizara ya Maji katika Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Hotuba ya Bajeti imegawanyika katika maeneo makubwa saba, ambayo ni **Mabadiliko ya Mfumo katika Uendeshaji wa Sekta ya Maji; Hali ya Sekta ya Maji nchini; Utekelezaji wa Bajeti ya Wizara ya Maji kwa Mwaka 2018/2019; Utekelezaji wa Miradi ya Maji kwa Mwaka 2018/2019; Baadhi ya Miradi Mipaya itakayotekelezwa katika Mwaka 2019/2020; Bajeti ya Wizara ya Maji kwa Mwaka 2019/2020; na Hitimisho na Shukrani.**

Muhtasari huu, unaainisha maeneo muhimu ya hotuba ili umma uweze kuelewa namna Bajeti ya Mwaka 2018/2019 ilivyotekelezwa, mipango na vipaumbele vya Serikali katika utatuzi wa changamoto za utunzaji wa rasilimali za maji na upatikanaji wa huduma ya majisafi na salama ya kunywa na matumizi mengine katika Bajeti ya Mwaka 2019/2020.

1. Mabadiliko ya Mfumo katika Uendeshaji wa Sekta ya Maji

Katika mwaka wa fedha wa 2018/2019, mabadiliko mawili ya kimfumo yalifanyika katika Sekta ya Maji. Mosi, muundo wa Wizara ya Maji ulibadilika katika maeneo makubwa mawili. Kwanza ni kuondolewa kwa Sekta ya Umwagiliaji katika **Wizara ya Maji** na kuhamishiwa Wizara ya Kilimo. Kufuatia mabadiliko haya, jina la Wizara ya Maji lilibadilika kutoka Wizara ya Maji na Umwagiliaji na hivi sasa jina ni Wizara ya Maji. Pili, ni kuunganishwa kwa Idara mbili za Usambazaji Maji zilizokuwepo awali, yaani Idara ya Usambazaji Maji Mijini na Idara ya Usambazaji Maji vijijini na kuunda idara moja inayoitwa Idara ya Usambazaji Maji na Usafi wa Mazingira. Sanjari na hatua hii, kuanzishwa kwa kitengo kipya ndani ya idara hii ambacho kitashughulikia masuala ya usafi wa mazingira. Kitengo hiki kinaongozwa na Mkurugenzi Msaidizi.

Pili, Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania lilitunga sheria mpya ya huduma ya maji: **Sheria Na. 5 ya Huduma za Maji na Usafi wa Mazingira ya Mwaka 2019**. Pamoja na mambo mengine, sheria hii imeanzisha **Wakala ya Maji Vijijini (Rural Water Supply and Sanitation Agency-RUWASA)**. Kutungwa kwa sheria hii ni sehemu ya utekelezaji wa maelekezo ya Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Dkt. John Pombe Joseph Magufuli, aliyoyatoa tarehe 10 Mei, 2018. Katika maelekezo yake, Mheshimiwa Rais aliagiza, pamoja na mambo mengine, kuwa watumishi wote wa Sekta ya Maji nchini wasimamiwe na Wizara ya Maji. Kufuatia kutungwa kwa Sheria mpya ya Huduma za Maji, watumishi wote wa Sekta ya Maji nchini watasimamiwa na Wizara ya Maji. Kwa hiyo, watumishi wa Sekta ya Maji waliokuwa chini ya Halmashauri za Wilaya/Miji/Manispaa/Majiji na Sekretariati za Mikoa sasa watahamishiwa Wizara ya Maji na watakuwa chini ya Wakala ya Maji Vijijini (RUWASA). Tayari Waziri wa Maji ameshatangaza kuanzia tarehe 1 Julai, 2019 kutumika kwa sheria mpya na kuanza kufanya kazi wa Wakala ya Maji Vijijini.

Kuanzishwa kwa Wakala ya Maji Vijijini kunatarajiwa kuboresha usimamizi wa Sekta ya Maji Vijijini, hususan katika ukamilishaji na uendelevu wa miradi ya maji vijijini.

2. Hali ya Sekta ya Maji

Sekta ya Maji nchini hupimwa kwa kuangalia vigezo vitatu: kwanza ni kiwango cha rasilimali za maji kinachopatikana katika nchi. Hadi mwezi Machi mwaka huu, inakadiriwa kuwa rasilimali za maji zinazofaa kwa matumizi mbalimbali nchini ni wastani wa **mita za ujazo bilioni 126** kwa mwaka, zikijumuisha **mita za ujazo bilioni 105** juu ya ardhi na mita za ujazo bilioni 21 chini ya ardhi. Matumizi yote ya maji kwa sasa nchini yanakadiriwa kuwa **mita za ujazo bilioni 40**, ambazo ni sawa na asilimia 31.7 ya maji yote yanayofaa kwa matumizi ya binadamu.

Kwa wastani, kiwango cha maji kwa mtu nchini ni sawa na mita za ujazo 2,300 (au mapipa 11,500) kwa mwaka. Kiwango hiki ni juu kidogo ya kiwango cha chini cha kimataifa cha mita za ujazo 1700 kwa mwaka ambacho chini ya hapo nchi huonekana kuwa ina uhaba wa maji. Hata hivyo, ni wazi kuwa mahitaji ya maji yanazidi kuongezeka kutokana na ongezeko la idadi ya watu kwani mwaka 1962 wastani wa maji kwa mtu kwa mwaka ilikuwa ni mita za ujazo 7,862 (mapipa 39,310). Hivyo ni muhimu kama taifa tuendelee kulinda vyanzo vya maji ili nchi iendelee kuwa na maji ya kutosheleza kwa vizazi vijavyo.

Pili, maendeleo ya sekta ya maji hupimwa kwa kuangalia kiwango cha ubora wa maji ambacho hutofautiana kulingana na hali ya kijiografia ya eneo husika, hali ya miamba ya asili na shughuli za binadamu. Tafiti zinaonyesha kuwa kwa maeneo mengi ya Tanzania changamoto za ubora wa maji juu ya ardhi ni uwepo wa Nitrogen, Phosphorous na tope katika maji. Kwa upande wa maji juu ya ardhi, changamoto ni uwepo wa kiwango kikubwa cha chumvichumvi, Nitrate, madini ya Flouride, Chuma, Manganese na Chloride. Vipimo vilivyochukuliwa katika vyanzo mbalimbali vya maji vinaonyesha kuwa hali ya ubora wa maji katika vyanzo mbalimbali vya maji inaridhisha na vinaweza kuendelezwa kwa ajili ya matumizi mbalimbali baada ya kutibiwa na kuwa salama kulingana na matumizi yaliyokusudiwa.

Tatu, maendeleo ya sekta ya maji hupimwa kwa kuangalia kiwango cha usambazaji wa maji kwa matumizi mbalimbali, kipaumbele kikubwa kikiwa ni maji safi na salama ya kunywa. Kwa mujibu wa Sera ya Taifa ya Maji ya Mwaka 2002, wananchi wanapaswa kupata huduma ya maji ya kunywa ndani ya **mita 400**. Kwa upande wa vijijini, huduma ya maji hutolewa kupitia vituo vya maji ambapo kituo kimoja kinapaswa kuhudumia watu wasiozidi 250. Kupitia Ilani ya Chama cha Mapinduzi (CCM) ya Mwaka 2015, pamoja na miongozo mbalimbali ya kisera, serikali imeweka lengo la kufikisha maji kwa angalau **asilimia 85** kwa upande wa wananchi waishio vijijini, na **asilimia 95** kwa upande wa wananchi waishio mijini ifikapo mwaka 2020.

Hadi kufikia mwezi Aprili 2019, jumla ya miradi ya maji **1,659** yenye vituo vya kuchotea maji **131,370** ilijengwa. Kati ya vituo vilivyojengwa, vituo 86,780 vinafanya kazi na vina uwezo wa kuhudumia wananchi wapatao **25,359,290** sawa na **asilimia 64.8** ya wananchi waishio vijijini. Kwa takwimu hizi wastani wa wananchi wanaopata maji vijijini ni **asilimia 65 (64.8%)**. Hii inamaanisha kuwa takribani vituo **44,590 (33.9%)** havifanyi kazi ikiashiria kuwa kuna changamoto kubwa katika uendeleu wa maji vijijini. Changamoto hii inaendelea kushughulikiwa na wizara kwa kuchukua hatua mbalimbali, ikiwemo kuanzishwa kwa Wakala wa Maji Vijijini (RUWASA) itakayokuwa na jukumu la kusimamia ujenzi na ukarabati wa miradi ya maji vijijini.

Huduma ya maji katika maeneo ya mijini hutolewa na Mamlaka za Majisafi na Usafi wa Mazingira katika Miji Mikuu ya Mikoa, Miji Mikuu ya Wilaya, Miji Midogo na maeneo yanayohudumiwa na Miradi ya Kitaifa. Malengo ya Serikali ni kuboresha hali ya upatikanaji wa huduma ya maji katika Miji Mikuu ya Mikoa kufikia **asilimia 95**; na Miji Mikuu ya Wilaya, Miji Midogo na Miradi ya Kitaifa kufikia **asilimia 90** ifikapo mwaka 2020. Kwa upande wa huduma ya uondoaji wa majitaka, lengo la Serikali ni kuongeza huduma hiyo hadi kufikia asilimia 30 ifikapo mwaka 2020.

Hadi kufikia mwezi Aprili 2019, hali ya upatikanaji wa huduma ya maji katika maeneo yanayohudumiwa na Mamlaka za Majisafi na Usafi wa Mazingira katika Miji Mikuu ya Mikoa ilikuwa **asilimia 80** na kwa Miji Mikuu ya Wilaya, Miji Midogo na Miradi ya Kitaifa upatikanaji wa huduma hiyo ilikuwa **asilimia 64**. Aidha, kwa upande wa huduma ya uondoaji majitaka katika maeneo ya mijini, hadi kufikia mwezi Aprili 2019, huduma hiyo imefikia wastani wa **asilimia 20** kwenye miji yenye mtandao wa majitaka.

3. Utekelezaji wa Bajeti ya Mwaka 2018/2019

Katika mwaka 2018/2019, Wizara ya Maji iliidhinishwa bajeti ya jumla ya **Shilingi bilioni 697.57** na kati ya fedha hizo **Shilingi bilioni 24.363** zilikuwa ni fedha za matumizi ya kawaida na **Shilingi bilioni 673.214** zilikuwa ni fedha za maendeleo. Hadi kufikia mwezi Aprili 2019, jumla ya **Shilingi bilioni 16.653** sawa na **asilimia 68** za matumizi ya kawaida zilipokelewa na kati ya hizo, **Shilingi bilioni 2.905** ni fedha za matumizi mengineyo na **Shilingi bilioni 13.747** ni fedha za mishahara. Vilevile, **Shilingi bilioni 343.486** sawa na asilimia 51 ya fedha za maendeleo zilipokelewa.

4. Utekelezaji wa Miradi kwa mwaka 2018/2019

Katika mwaka 2018/2019, wizara iliendelea na utekelezaji wa miradi na programu mbalimbali zinazolenga kuimarisha usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za maji; ufuatiliaji wa ubora wa maji; na kuboresha upatikanaji wa huduma ya majisafi na usafi wa mazingira katika maeneo ya vijijini na mijini; na kutekeleza masuala mtambuka.

Katika kipindi cha bajeti ya mwaka 2018/2019, jumla ya miradi **198** yenye vituo vya kuchotea maji **4,719** imekamilika na inawanufaisha wananchi wapatao **1,252,731** waishio vijijini. Aidha, miradi **653** inaendelea kutekelezwa katika halmashauri mbalimbali hapa nchini. Baadhi ya miradi ya kielelezo ya usambazaji wa majisafi na salama na usafi wa mazingira iliyotekelezwa vijijini na mijini ni kama ifuatavyo:

Jina la Mradi	Maelezo kuhusu mradi	Hatua iliyofikiwa	
		2017/2018	2018/2019
1. Mradi wa Same-Mwanga-Korogwe	Mradi utatumia maji kutoka Bwawa la Nyumba ya Mungu na utahudumia miji ya Same na Mwanga pamoja na vijiji 38 vilivyopo kandokando ya bomba kuu katika wilaya za Same, Mwanga na Korogwe. Mradi utahudumia jumla ya watu 264,793 katika wilaya hizo. Ujenzi wa mradi umegawanyika katika vipande vinne. Kipande cha tatu bado kinatafutwa fedha.	Ujenzi wa kipande cha kwanza - asilimia 68 Ujenzi wa kipande cha nne - asilimia 37 Ujenzi wa kipande cha tatu ulikuwa haujaanza	Ujenzi wa kipande cha kwanza - asilimia 79 Ujenzi wa Kipande cha nne - asilimia 55 Ujenzi wa kipande cha tatu umefikia - asilimia 15
2. Mradi wa Maji wa Vijiji 100 Vilivyopo Kando ya Bomba Kuu la KASHWASA	Mradi wa maji wa vijiji 100 vilivyopo kandokando ya bomba kuu la maji kutoka Ziwa Victoria hadi miji ya Kahama na Shinyanga kwa kutumia maji ya Ziwa Victoria. Awamu ya kwanza ya mradi inahusisha vijiji 40.	Usanifu katika vijiji 33 ulifanyika na ujenzi wa mradi katika vijiji 14 ulikamilika na wananchi 38,348 wamenufaika	Ujenzi umeendelea katika vijiji saba na umefikia katika asilimia 40 na 90 .
3. Mradi wa Maji katika Miji ya Tabora, Nzega, Igunga na Halmashauri ya Uyui	Mradi wa kutoa maji kutoka bomba kuu la KASHWASA kupeleka katika Miji ya Tabora, Igunga, Nzega na Wilaya ya Uyui. Utakopakamilika, mradi utafikisha maji katika miji tajwa kwa asilimia 100 na kunufaisha wananchi wa vijiji wanaopitiwa na bomba kuu pamoja na vijiji vilivyopo katika halmashauri ya wilaya ya Uyui.	Asilimia 15	Asilimia 68.5
4. Mradi wa Maji katika Jiji la Mwanza na Miji ya Lamadi, Magu na Misungwi	Mradi wa uboreshaji wa huduma ya majisafi na usafi wa mazingira katika Jiji la Mwanza na Miji ya Magu, Misungwi na Lamadi. Mradi utanufaisha watu 197,844 katika maeneo yaliyotajwa.	Asilimia 15 kwa Jiji la Mwanza na asilimia 10 katika Miji ya Magu, Misungwi na Lamadi.	Asilimia 75 kwa Jiji la Mwanza na asilimia 87 katika Miji ya Magu, Misungwi na Lamadi.
5. Mradi wa Maji katika Jiji la Arusha	Mradi wa majisafi ya kunywa na usafi wa mazingira Jijini Arusha unaotarajiwa kuongeza uzalishaji wa maji kutoka lita milioni 40 kwa siku hadi lita milioni 200 kwa siku na kuwezesha upatikanaji wa maji katika Jiji hilo kwa asilimia 100.	Sehemu kubwa ya mradi ilikuwa katika hatua za manunuzi na utekelezaji ulikuwa asilimia 3 .	Ujenzi wa mradi umeanza na sasa umefikia asilimia 30
6. Mradi wa Maji katika Mji wa Longido	Mradi wa maji katika Mji wa Longido unalenga kuboresha huduma ya maji katika mji huo pamoja na kijiji cha Engi-karet. Kukamilika kwa mradi wa Longido kumwezesha wananchi wapatao 16,712 wa Longido Mjini na wananchi wapatao 1,294 wa kijiji cha Engi-karet kupata huduma ya majisafi na salama.	Ujenzi wa kipande cha 1, 2 na 3 ulikuwa umefikia asilimia 42 na ujenzi wa kipande cha nne ulikuwa umefikia asilimia 75 .	Vipande vitatu vinavyohusisha ujenzi wa chanzo, ujenzi wa bomba kuu la kusafirishaji maji na ujenzi wa matanki umekamilika. Ujenzi wa kipande cha nne unaohusisha ujenzi wa kituo cha kusukuma maji umefikia asilimia 95

Jina la Mradi	Maelezo kuhusu mradi	Hatua iliyofikiwa	
		2017/2018	2018/2019
7. Mradi wa Ukarabati na Upanuzi wa Mfumo wa Kusambaza Maji katika Jiji la Dar es Salaam	Mradi wa kukarabati na kusambaza majisafi katika maeneo ya Tegeta hadi Mpiji; Mpiji hadi Bagamoyo na Mbezi hadi Kiluvya. Kazi zinahusisha ulazaji wa mabomba (KM 511.6), ujenzi wa tanki la kuhifadhi maji (lita milioni 5 kwa siku) katika eneo la Salasala na ujenzi wa matanki manne katika maeneo ya Changanyikeni, Wazo, Bunju na Bagamoyo. Kukamilika kwa mradi kutawanufaisha wananchi wa maeneo 23 ¹ ambayo kwa sasa hayapati maji Jijini Dar es Salaam.	Mradi ulikuwa umefikia asilimia 81.	Mradi umekamilika na sasa upo katika awamu ya pili ya mradi itakayohusisha usambazi wa maji na kuunganisha wateja 64,000 katika maeneo tajwa. Hadi mwezi Aprili, 2019 mkandarasi amekamilika na ujenzi utarajiwa kuanza mwezi wa Mei, 2019.
8. Ujenzi wa Mradi wa Maji Katika Mji Mpya wa Serikali – Mtumba, jijini Dodoma	Mradi wa maji wenye kulenga kusambaza maji katika Mji mpya wa Serikali katika eneo la Mtumba, jijini Dodoma. Mradi umegawanyika katika sehemu mbili ambazo ni kujenga tanki na miundo mbinu ya usambazaji maji (awamu ya kwanza) na kuunganisha maji katika ofisi mbalimbali (awamu ya pili)	Mradi ulikuwa katika hatua ya manunuzi	Sehemu ya kwanza imekamilika na sehemu ya pili imefikia asilimia 80.

Maeneo haya ni: Mji wa Bagamoyo, EPZ Bagamoyo, Mpiji, Bunju, Mabwepande, Boko, Mbweni, Tegeta, Ununio, Wazo, Salasala, Kinzudi, Matosa, Mbezi Juu, Goba, Changanyikeni, Makongo, Kiluvya, Kibamba, Mbezi, Msakuzi, Makabe, Malamba Mawili na Msigani.

5. Baadhi ya Miradi Mipya itakayotekelezwa kuanzia Mwaka 2019/2020

Pamoja na miradi mingine, Wizara ya Maji imepanga kutekeleza miradi mipya mikubwa na ya kimkakati miwili. Miradi hii ni mradi wa maji katika miji 28 utakaoghamiwa kwa fedha za mkopo kutoka Serikali ya India kupitia Benki ya Exim ya India. Mradi huu utagharimu **Shilingi trilioni 1.2** na unatarajiwa kunufaisha wananchi zaidi ya milioni sita. Miji itakayonufaika na mradi huu ni: Muheza (Tanga), Wanging'ombe (Njombe), Makambako (Njombe), Kayanga (Kagera), Makonde (Mtwara), Njombe, HTM/Korogwe (Tanga), Manyoni (Singida), Nanyumbu (Mtwara), Sikonge (Tabora), Chunya (Mbeya), Kasulu (Kigoma), Kilwa Masoko (Lindi), Rujewa (Mbeya), Mugumu (Mara), Geita, Chato (Geita), Singida, Kiomboi (Singida), Mpanda (Katavi), Chemba (Dodoma), Mafinga (Iringa), Uramba na Kaliua (Tabora), Pangani (Tanga), Ifakara (Morogoro), Rorya/Tarime (Mara), na Chamwino (Dodoma).

Mradi mwingine ni mradi wa kuhimili mabadiliko ya tabia nchi Simiyu (Simiyu Climate Resilience Project) utakaotekelezwa kwa fedha za msaada kutoka shirika la Green Climate Fund na Serikali ya Ujerumani kwa jumla ya **Euro milioni 127.7 (sawa na shilingi bilioni 330)**. Mradi huu utatekelezwa katika Miji ya Bariadi, Lagangabilili na Mwanhuzi kwa kutumia chanzo cha maji kutoka Ziwa Victoria na unatarajia kunufaisha wananchi zaidi ya laki tatu kupitia miradi ya maji safi na salama, usafi wa mazingira na kilimo cha umwagiliaji.

6. Bajeti ya Wizara ya Maji kwa Mwaka 2019/2020

Waziri wa Maji Mhe. Profesa Makame Mbarawa (Mb) ameliomba Bunge kuidhinisha jumla ya **Shilingi 634,196,197,530** kwa ajili ya matumizi ya Wizara ya Maji kwa mwaka 2019/2020. Kati ya fedha hizo, Matumizi ya Kawaida ni **Shilingi 23,726,309,000** ambapo **Shilingi 6,266,714,000** sawa na asilimia 24 ni kwa ajili ya kugharamia

Matumizi Mengineyo (OC) na Shilingi 17,459,555,000 sawa na asilimia 76 ni kwa ajili ya kulipa mishahara (PE) ya watumishi wa Wizara na Chuo cha Maji.

Aidha, Mhe. Mbarawa (Mb) ameliomba Bunge liidhinishe bajeti ya maendeleo ya **Shilingi 610,469,888,530** ambapo kati ya fedha hizo, **Shilingi 349,449,000,000** sawa na asilimia 57 ni fedha za ndani na **Shilingi 261,020,888,530** sawa na asilimia 43 ni fedha za nje.

7. Hitimisho na Shukrani

Wizara ya Maji inaendelea kutekeleza miradi mbalimbali ya maji ikiwa ni sehemu ya utekelezaji wa Programu ya Maendeleo ya Sekta ya Maji nchini. Mafanikio makubwa yanaendelea kupatikana katika sekta hii katika maeneo ya uendelezaji na ulinzi wa raslimali za maji; usambazaji wa maji kwa matumizi mbalimbali na ubora wa maji. Kazi kubwa imefanyika katika maeneo yote haya. Hata hivyo, bado kubwa ipo mbeleni katika kuhakikisha kuwa wananchi walio wengi wanapata huduma ya maji safi na salama ya kunywa na matumizi mengine muhimu.

Changamoto kubwa katika jitihada za Wizara ya Maji za kusambaza maji imekuwa ni kukosekana kwa uendeleu wa miradi ya maji vijijini. Changamoto hii inatarajiwa kutatuliwa kwa kiasi kikubwa na mfumo mpya wa uendeshaji wa sekta ya maji vijijini kupitia Wakala ya Maji Vijijini (RUWASA). Katika kukabiliana na changamoto mbalimbali katika sekta ya maji, tutaendelea kushirikiana na sekta binafsi pamoja na wadau mbalimbali wa maendeleo.

Kwa niaba ya Serikali, Waziri wa Maji, Mhe. Profesa Makame Mbarawa (Mb), anawashukuru sana wadau mbalimbali walioshirikiana na wanaoendelea kushirikiana na wizara katika utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo. Wadau hawa ni pamoja na Serikali ya India kupitia Benki ya Exim ya India, Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB), Benki ya Dunia (WB), Benki ya Maendeleo ya Ufaransa (AFD), Benki ya Maendeleo ya Ujerumani (KfW), Benki ya Uwekezaji ya Umoja wa Ulaya (EIB), Benki ya Kiarabu ya Maendeleo ya Afrika (BADEA), Mfuko wa Maendeleo wa Nchi zinazozalisha Mafuta (OPEC Fund for International Development-OFID), Mfuko wa Maendeleo wa Kuwait (Kuwait Fund), Mfuko wa Maendeleo wa Saudia (SFD), Idara ya Maendeleo ya Kimataifa ya Uingereza (DFID), Shirika la Ushirikiano wa Kimataifa la Japan (JICA), Shirika la Maendeleo la Ujerumani (GIZ), Global Environment Facility (GEF), Green Climate Fund, Shirika la Afya Duniani (WHO), Shirika la Umoja wa Mataifa la Kuhudumia Watoto (UNICEF), Shirika la Maendeleo la Ubelgiji (BTC), Programu ya Maendeleo ya Umoja wa Mataifa (UNDP) na Shirika la Misaada la Marekani (USAID). Aidha, Mheshimiwa Waziri anayashukuru Mashirika na Taasisi za Kidini na Taasisi zisizo za Kiserikali zinazoshiriki katika kuendeleza Sekta ya Maji.

Hotuba kamili ya Bajeti ya Waziri wa Maji inapatikana katika tovuti ya Wizara ya Maji yenye anwani: www.maji.go.tz.